



ZPPOB

Nie tylko 19 12 10: pochodzenie RDF jako klucz do legalnego przemieszczania odpadów

16. Konferencja Paliwa z Odpadów
8-11 czerwca 2026 r., Olsztyn

Katarzyna Wolny-Tomczyk
Adwokat, Prezes Zarządu
Związku Producentów
Paliw z Odpadów i Biomasy

Po 21 maja 2026 r. o legalności eksportu RDF nie decyduje wyłącznie kod 19 12 10

Nowe zasady **Rozporządzenia 2024/1157 z dnia 11 kwietnia 2024 r.** w sprawie przemieszczania odpadów, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1257/2013 i (UE) 2020/1056 oraz uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1013/2006 **wymagają analizy rzeczywistego pochodzenia RDF.**

Jeżeli paliwo alternatywne zostało wytworzone z udziałem niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, może podlegać reżimowi właściwemu dla tych odpadów - niezależnie od kodu katalogowego.

Legalność eksportu RDF zależy nie tylko od klasyfikacji odpadu, ale od historii jego powstania. Kod 19 12 10 jest punktem startu, nie „przepustką” do eksportu.

Dlaczego ten temat jest ważny?

- **Rosnący eksport RDF** oznacza większą ekspozycję na kontrole: nie tylko **kod odpadu**, ale także **pochodzenie, skład, dokumentacja i zgodność procedury** mogą być weryfikowane przez organy państwa wysyłki, tranzytu i przeznaczenia.
- Nowe Rozporządzenie ma wzmacniać system kontroli przemieszczania odpadów i ograniczać nielegalne strumienie.
- Transport RDF może zostać zatrzymany, jeżeli dokumenty nie potwierdzają jednoznacznie legalności przemieszczenia, skład strumienia budzi wątpliwości albo zastosowano niewłaściwą procedurę.

Dotychczasowe podejście

W praktyce eksportowej przez lata dominowało uproszczenie:

19 12 10 = RDF = jednolity status prawny

Ocena transgranicznego przemieszczenia RDF koncentrowała się głównie na **kodzie odpadu**.

Jeżeli materiał był klasyfikowany jako **19 12 10 paliwo alternatywne**, często traktowano go jako jednorodną kategorię handlową i regulacyjną.

Związek Producentów Paliw z Odpadów i Biomasy

Pytanie	Dlaczego jest ważne?
Z jakiego wsadu powstał RDF?	Może wpływać na reżim przemieszczenia
Czy wsad zawierał odpady komunalne?	Może podnieść ryzyko regulacyjne
Czy były to zmieszane odpady komunalne?	Może zmienić ocenę legalności eksportu
Czy skład jest udokumentowany?	Decyduje o „odporności” na kontrolę

Dotychczas rynek często patrzył na **kod wyjściowy**, a nie na **historię powstania odpadu**.

Nowe podejście wymaga przejścia od pytania: „**Jaki kod ma RDF?**” do pytania: „**Z czego ten RDF powstał i czy można to udowodnić?**”

Rozporządzenie 2024/1157

Na czym polega zmiana?

Dotychczas w praktyce rynkowej głównym punktem odniesienia był kod odpadu, np. **19 12 10**. Nowe podejście wymaga szerszej oceny: liczy się nie tylko klasyfikacja odpadu, ale także jego **pochodzenie, skład, sposób wytworzenia oraz planowane zagospodarowanie**.

Dlaczego to istotne?

Ten sam kod może obejmować RDF powstały z różnych strumieni wejściowych. RDF z odpadów przemysłowych, selektywnie zebranych frakcji albo zmieszanych odpadów komunalnych może mieć **odmienny profil ryzyka regulacyjnego**, mimo identycznego kodu katalogowego.

Podstawa prawna: Rozporządzenie 2024/1157

Artykuł 44 **Ogólny system wywozu odpadów**

1. W przypadku gdy odpady, o których mowa w art. 4 ust. 2–5, są wywożone z Unii z przeznaczeniem do odzysku w państwach, do których ma zastosowanie decyzja OECD, z tranzytem lub bez tranzytu przez państwa, do których ma zastosowanie decyzja OECD, przepisy tytułu II stosuje się odpowiednio, przy uwzględnieniu dostosowań i przepisów dodatkowych wymienionych w ust. 2, 3, 4 i 6.

2. Stosuje się następujące dostosowania:

(...)

wywóz odpadów, o których mowa w art. 4 ust. 3, jest zakazany;

Art. 4 ust. 3 Rozporządzenia 2024/1157

Artykuł 4

Ogólne przepisy proceduralne

1. Zakazuje się przemieszczania wszystkich odpadów przeznaczonych do unieszkodliwienia, z wyjątkiem przypadków, w których uzyskano zgodę zgodnie z art. 11. W celu uzyskania zgody na przemieszczanie w celu unieszkodliwienia zgodnie z art. 11 stosuje się procedurę uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody określoną w rozdziale 1.
2. Procedurze uprzedniego pisemnego zgłoszenia i zgody określonej w rozdziale 1 podlegają przemieszczenia następujących rodzajów odpadów przeznaczonych do odzysku: (...)
3. Ust. 2 stosuje się do przemieszczania zmieszanych odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych, od innych wytwórców odpadów, lub z obydwu tych źródeł, a także do zmieszanych odpadów komunalnych, które zostały poddane operacji przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości, w tym **paliw odpadowych RDF uzyskiwanych ze zmieszanych odpadów komunalnych, w przypadku gdy odpady te są przeznaczone do odzysku. Zakazuje się przemieszczania takich odpadów przeznaczonych do unieszkodliwienia.**

Art. 4 ust. 3 Rozporządzenia 2024/1157

- **Samo przetworzenie zmieszanych odpadów komunalnych nie zawsze „odcina” RDF od pierwotnego statusu prawnego wsadu.**
- Kluczowa zasada: **Jeżeli zmieszane odpady komunalne zostały poddane procesowi, który nie zmienił ich istotnych właściwości, to po przetworzeniu nadal mogą być traktowane jak odpady wywodzące się ze zmieszanych odpadów komunalnych.**
- Znaczenie dla RDF: RDF wytworzony ze zmieszanych odpadów komunalnych może więc nie być oceniany wyłącznie przez pryzmat kodu 19 12 10. Organy mogą badać, **czy proces mechanicznego przetwarzania rzeczywiście zmienił charakter odpadu, czy jedynie wydzielił frakcję palną z pierwotnego strumienia.**

Pochodzenie jako klucz

Legalność eksportu RDF zależy od tego, **z czego odpad powstał**, a nie wyłącznie od tego, jaki kod nadano mu po przetworzeniu.

Kryterium	Co trzeba ustalić
Źródło odpadu	czy RDF powstał z odpadów przemysłowych, handlowych, selektywnie zebranych frakcji czy z odpadów komunalnych
Udział frakcji komunalnych	czy w strumieniu wejściowym występowały odpady komunalne, a zwłaszcza zmieszane odpady komunalne
Struktura wsadu	jaki był rzeczywisty skład materiału kierowanego do produkcji RDF

Art. 44 ust. 2 lit. f Rozporządzenia

wywóz odpadów, o których mowa w art. 4 ust. 3, jest zakazany;

Zakaz eksportu poza UE odpadów traktowanych jak zmieszane odpady komunalne, również do państw OECD w celu odzysku.

Rozporządzenie 2024/1157 przewiduje, że przy eksporcie do państw poza UE, do których stosuje się decyzję OECD, „wywóz odpadów, o których mowa w art. 4 ust. 3, jest zakazany”. Obejmuje to zakaz eksportu zmieszanych odpadów komunalnych przeznaczonych do odzysku poza UE — także do państw OECD.

Znaczenie kodu 19 12 10

- Nadanie RDF kodu 19 12 10 nie oznacza automatycznie, że odpad traci związek ze strumieniem, z którego powstał.
- Kluczowe znaczenie ma **wsad**: przy ocenie legalności przemieszczenia organy mogą badać nie tylko kod odpadu, ale także jego rzeczywiste pochodzenie, skład i sposób wytworzenia.
- Jeżeli RDF powstał z odpadów komunalnych, zwłaszcza ze zmieszanych odpadów komunalnych 20 03 01, sam kod 19 12 10 nie przesądza o jego odrębnym statusie prawnym.
- **Kod klasyfikuje odpad, ale nie „kasuje” jego historii.**

Kierunki eksportu

RDF wytworzony z odpadów komunalnych ma ograniczoną swobodę przemieszczania. Kluczowe znaczenie ma kierunek eksportu.

Kierunek przemieszczenia	Status
UE → UE	możliwe, ale z ograniczeniami i po spełnieniu właściwej procedury
UE → poza UE	zakaz eksportu, jeżeli RDF jest traktowany jak zmieszane odpady komunalne
UE → OECD poza UE	również zakaz — sam status państwa OECD nie znosi ograniczenia

RDF z odpadów przemysłowych

W takim przypadku RDF nie powinien być traktowany jak odpad wywodzący się ze zmieszanych odpadów komunalnych. Oznacza to, że nie działa sam zakaz właściwy dla tej kategorii.

Nadal jednak trzeba spełnić warunki wynikające z Rozporządzenia 2024/1157.

Warunki eksportu RDF (przemysłowy):

- ✓ odzysk R1
- ✓ brak odpadów komunalnych
- ✓ brak właściwości niebezpiecznych
- ✓ instalacja z pozwoleniem

Konwencja Bazylejska

- Eksport RDF poza UE musi być oceniany nie tylko przez pryzmat **Rozporządzenia**, ale także zasad **Konwencji Bazylejskiej** dotyczących transgranicznego przemieszczania odpadów.
- Konwencja Bazylejska ustanawia międzynarodowy system kontroli transgranicznego przemieszczania odpadów niebezpiecznych i innych odpadów, oparty m.in. na procedurze wcześniejszego informowania i zgody.
- Jej celem jest ochrona zdrowia ludzi i środowiska przed negatywnymi skutkami gospodarowania odpadami.

Konwencja Bazylejska

Konwencja Bazylejska wzmacnia zasadę, że eksport odpadu nie jest zwykłą transakcją handlową. Państwo wysyłki, tranzytu i przeznaczenia mogą oczekiwać potwierdzenia, że RDF został prawidłowo sklasyfikowany, opisany i skierowany do właściwej instalacji.

Konwencja Bazylejska wymusza ocenę substancji odpadu, nie tylko jego etykiety.

Dla RDF oznacza to konieczność wykazania:

- ✓ **co to jest,**
- ✓ **skąd pochodzi,**
- ✓ **jakie ma właściwości**
- ✓ **i czy może być bezpiecznie zagospodarowane w państwie przeznaczenia.**

Procedura notyfikacji

Procedura notyfikacji to podstawowy mechanizm kontroli transgranicznego przemieszczania odpadów, gdy wymagane jest uprzednie zatwierdzenie transportu przez właściwe organy.

Na czym polega?

Przed rozpoczęciem eksportu zgłaszający musi uzyskać **zgode** właściwych organów państwa wysyłki, tranzytu i przeznaczenia. Transport może ruszyć dopiero wtedy, gdy procedura zostanie prawidłowo zakończona, a zgody są ważne.

Czego nie widać w kodzie

Kod **19 12 10** opisuje kategorię odpadu po przetworzeniu, ale nie pokazuje pełnej historii RDF.

Dwa odpady oznaczone tym samym kodem **19 12 10** mogą mieć zupełnie **różny status regulacyjny**. Jeden może pochodzić z czystych frakcji przemysłowych, drugi ze zmieszanych odpadów komunalnych po MBP.

Kod 19 12 10 pokazuje, czym RDF jest „na wyjściu”, ale nie pokazuje, z czego powstał.

Dlatego przy eksporcie trzeba dokumentować nie tylko klasyfikację, ale także źródło, skład i przebieg przetwarzania.

Związek Producentów Paliw z Odpadów i Biomasy

- Nielegalne przemieszczenie RDF może wynikać nie tylko z celowego obejścia przepisów, ale także z braku dowodów potwierdzających pochodzenie, skład i właściwą klasyfikację odpadu.
- W eksporcie RDF największym ryzykiem nie jest sam kod odpadu, lecz **brak wiarygodnej historii odpadu**.
- Jeżeli nie da się wykazać, skąd RDF pochodzi i co faktycznie zawiera, transport może zostać potraktowany jako nielegalne przemieszczenie.

Związek Producentów Paliw z Odpadów i Biomasy

- Kod 19 12 10 nie decyduje samodzielnie o legalności eksportu RDF.
- Jest tylko klasyfikacją odpadu po przetworzeniu, a nie dowodem jego rzeczywistego pochodzenia.
- Decydujące znaczenie ma to, z czego RDF powstał — w szczególności, czy w strumieniu wejściowym występowały odpady komunalne albo zmieszane odpady komunalne 20 03 01.
- Nowe Rozporządzenie przesunęło ciężar oceny z samego kodu na identyfikowalność: źródło odpadu, skład wsadu, historię przetwarzania i możliwość udokumentowania całego łańcucha.

Dziękuję za uwagę!

W razie jakichkolwiek pytań, wątpliwości,
konsultacji, proszę o kontakt:

adwokat Katarzyna Wolny-Tomczyk

tel. 609 678 886, e-mail:

k.wolny-tomczyk@ecolegal.pl

biuro@zppob.pl